

Hoofdstuk 1

Opwekkingsmuziek, wat bedoelen we ermee?

Wie op de site van het kenniscentrum gereformeerde gezindte digibron.nl naar de term opwekkingsmuziek zoekt, krijgt weinig treffers. Het is ook geen officiële uitdrukking voor een bepaalde muzieksoort. Dat geldt wel voor het begrip opwekkingsliederen. Dat wijst naar de liedbundel die stichting *Opwekking* uitgeeft en die elk jaar wordt aangevuld met nieuwe nummers.

Met de term opwekkingsmuziek bedoel ik in dit boek hedendaagse, Nederlandstalige populaire muziek met een evangelische inslag. Ook Engelstalige bands zijn populair in ons land. We denken aan liederen van het type worship (aanbidding), zoals van Hillsong Worship, Rend Collective en aanbiddingsleiders als Brian Johnson, Matt Redman, Michael W. Smith en Chris Tomlin. Via de bundel *Opwekking* verschijnt deze muziek in het Nederlands. Dergelijke muziek valt in feite ook onder het kopje opwekkingsmuziek. Je zou ook de bands die bijvoorbeeld de EO uitnodigt voor de EO-Jongeredag erbij kunnen rekenen.

Juist Nederlandstalige muziek lijkt harten te raken van jong en oud in reformatorische kerken. Dit sluit aan bij de constatering van liedschrijver Hans Maat van de band Sela. Volgens hem komt een Nederlandstalig lied dichterbij dan een lied in het Engels. 'Het is je moerstaal, de taal van je eigen hart.' Daarom is het te

begrijpen dat Engelstalige opwekkingsmuziek ten behoeve van de bundel *Opwekkingsliederen* wordt vertaald in het Nederlands.

Ook binnen de Nederlandstalige opwekkingsmuziek maakten we voor dit boek een keuze. Deze selectie is vooral gebaseerd op de Opwekking Top 100 van *Groot Nieuws Radio*, gecombineerd met het aantal keren dat de video's bij een lied zijn bekeken. Zo kwamen we tot de keuze van de band Sela en de lieddichters en -zangers Reyer van Drongelen, Kees Kraayenoord, Gerald Troost en Christian Verwoerd. Diverse van hun liederen kregen een plaats in de bundel *Opwekkingsliederen*. De selectie die de samenstellers maakten voor deze bundel is een graadmeter welke muziek populair is in ons land.

Met de overkoepelende naam opwekkingsmuziek nemen we dus bovengenoemde bands en personen samen. We maken daar nu eerst kort kennis mee. De reden is dat elk lied een bepaalde achtergrond heeft die daarin meeklinkt. Naast de woorden van het lied, en de muziek, is deze achtergrond belangrijk om te weten. Dit kan voorkomen dat we argeloos of op het gevoel af bepaalde liederen omarmen.

Opwekkingsliederen

De bundel *Opwekkingsliederen* is afkomstig uit de pinksterbeweging. In 1972 nam het echtpaar Ben en Wiesje Hoekendijk het initiatief om een bundel nieuwe liederen uit te geven. Het doel was een aanvulling te geven op de liedbundels die in evangelische kringen werden gebruikt, zoals die van Johannes de Heer en *Glorieklokken*.

Wiesje vond dat daar te weinig aanbiddingsliederen in stonden. Dat zijn liederen waarmee de zanger zich rechtstreeks tot God richt om Hem te aanbidden in Zijn grootheid en genade. Zulke liederen staan ook in *Johannes de Heer* en *Glorieklokken*. Die nummers kwamen ook wel terecht in de bundel *Opwekkingsliederen*. Zelfs uit een klassieke bundel als het *Liedboek voor de Kerken* werd geput. Maar mensen die hun 'keuze voor Jezus' maakten, wilden hun gevoelens ook graag uiten in nieuwe liederen.

De opwekkingsliederen hebben binnen de evangelische beweging de psalmen en andere gezangen goeddeels verdrongen. Daarbij tekenen we aan dat een aantal opwekkingsliederen teruggaat op teksten uit psalmen en andere Schriftgedeelten. Dit kan ermee te maken hebben dat verschillende evangelische voorgangers kritiek hebben geuit op wat ze noemen de eenzijdigheid van de bundel. We zullen in hoofdstuk 8 zien dat het terugvallen op teksten uit de psalmen niet betekent dat de inhoud van deze psalmen echt tot zijn recht komt in de opwekkingsliederen.

Stichting Opwekking geeft elk jaar een aantal nieuwe liederen uit, inclusief cd/dvd met de uitvoeringen van de liederen. De eerste verzamelbundel telde 268 liederen. In februari 2019 verscheen cd nummer 43 met twaalf nieuwe opwekkingsliederen, de nummers 820 t/m 831.

In de bundel staan liederen uit de bredere evangelische beweging. Daarmee krijgen de opwekkingsliederen een overkoepelende functie voor het evangelische lied. Dit heeft de acceptatie van de bundel vergroot. Omgekeerd

krijgen de opwekkingsliederen een steeds grotere plaats binnen reformatorische kerken. In hoofdstuk 3 komen we hierop terug.

Sela

De band Sela werd in 2004 opgericht door Hans Maat, die toen werkte voor de Hervormd-Gereformeerde Jeugdbond (HGJB). Inmiddels is Maat directeur van het Evangelisch Werkverband. Sela heeft 110 liederen uitgebracht; van de meeste is Maat de tekstschrijver. Hij begon met schrijven omdat hij in de kerk de behoefte merkte aan 'liederen met diepgang, die het hart raken', zo zei hij in een interview met het EO-programmablade *Visie*. Met zijn liederen wil hij woorden aanbieden om uiting te geven aan 'geloof, emoties, twijfels en zekerheden'. Ook helpt muziek om 'Gods beloften beter te onthouden', zo is te lezen op de website van Sela.

De theologie waar Maat zich op richt, is heel breed. Hij kent de calvinistische theologie van schuld en de rechtvaardiging van de goddeloze, maar vindt deze hard, zo zei Maat in een interview met CCLI, een organisatie die de toestemming regelt om liedteksten af te drukken en te gebruiken. Maat put meer uit de 'zachte' Keltische theologie waarin het gaat over schepping, natuur en de getijden. Deze muziek heeft een mystieke gloed, die een appel doet op het gevoel. Ook kijkt hij graag naar de pinksterbeweging en de charismatische theologie waar het accent ligt op het beleven van Gods Geest en van Zijn goedheid.

Maat ziet in zijn omgeving een kruisbestuiving van evangelisch en reformatorisch. Dat juicht hij van harte toe. Tegen deze achtergrond was hij de stuwende

kracht achter de liedbundel *Hemelhoog*, die in juni 2015 verscheen als opvolger van de *Evangelische Liedbundel* uit 1999. In de ondertitel – *Protestantse evangelische liedbundel* – klinkt zijn verlangen door. Zijn ideaal is dat de liederen van Sela tijdens kerkdiensten worden gezongen.

Gerald Troost

Gerald Troost richtte als veertienjarige jongen zijn eerste bandje op. Ook ging hij liedjes schrijven. Acht jaar later, in 2000, kwam zijn eerste cd op de markt. Troost trad onder meer op tijdens de EO-Jongerendag, voor de radio en in kerkdiensten. Zijn vrouw zingt mee in zijn band en is co-writer van een aantal songs. Troost heeft het idee dat veel kerken aan kracht verliezen omdat ze te star aan oude tradities vasthouden. Hoe kan een ‘vrolijke vlinder’ daarin zijn weg vinden, zo vroeg Gerald in het boek *Tweemaal troost* aan zijn oom, de predikant A.F. Troost.

Gerald Troost is niet alleen musicus, maar studeert ook theologie. Regelmatig verzorgt hij spreekbeurten in kerken en evangelische gemeenten.

Zijn missie in dit alles is zijn achternaam eer aandoen, meldt Troost op zijn website. ‘Mensen aanmoedigen, naast mensen staan, gelovigen troosten te midden van verwarring, vertwijfeling en verdriet.’ Hoe? Door op ‘een muzikale wijze jou in aanraking te brengen met de liefde van God.’ Volgens Troost wil God dat mensen Zijn liefde ervaren en blij en gelukkig leven. Daartoe zond Hij Zijn Zoon op deze wereld om de kloof tussen God en de mens te overbruggen. Nu moet de mens antwoord geven. ‘Je gaat de brug over en wordt lid van Gods ge-

zin wanneer je Christus persoonlijk aanneemt.' Dit kan door het zogeheten zondaarsgebed te bidden. Daarin belijdt de bidder zijn zonden, zet hij zijn hart open voor Jezus en belooft hij om Hem, met Gods hulp, te volgen en te gehoorzamen.

Kees Kraayenoord

Kees Kraayenoord groeide op in hervormd Katwijk. In het boek *Welkom thuis!* vertelt Kees dat hij zich op nog jonge leeftijd overgaf aan een wereld van lol, seks en rockmuziek. Op vijftienjarige leeftijd kwam er een omkeer tijdens een werkweek van zijn school. Dit kwam door de boodschap 'Jezus houdt van je', zo schrijft Kraayenoord. 'Ik werd overspoeld door liefde en aanvaarding. Alsof de hemel zelf over me werd uitgestort. Ik gaf mijn leven aan Jezus.' Op de dag van de thuisreis zei hij tegen zijn vrienden, terwijl hij een sigaret opstak en de rook uitblies: 'Pffff, jongens, ik ben bekeerd.'

Op de jongerenclub van de kerk ging hij met zijn gitaar samenzang en aanbidding leiden. Samen met zijn vrouw doorliep hij een Bijbelschool en werd vervolgens actief als zanger. Kraayenoord werkte mee aan de pinksterconferentie van stichting Opwekking, de EO-Jongierendag en de jongerenband van de EO. Hij was enige tijd hoofd muziek en aanbidding in de evangelische Meerkerk te Hoofddorp. Ook hield Kraayenoord een aantal concerttours en gaf hij diverse albums uit.

Vanuit een huisgroep van de familie Kraayenoord in Veenendaal ontstond de snelgroeiende evangelische gemeente Mozaïek0318, die inmiddels duizenden mensen trekt, van wie velen uit reformatorische kerken. In Nijkerk is Mozaïek033 ontstaan. Op de website van

Mozaïek0318 staat: 'Wij geloven dat Jezus van je houdt. Wie je ook bent, waar je ook vandaan komt en wat jouw verhaal ook is.' En: 'Daarom heten we Mozaïek0318. Wij zijn een kunstwerk van gebrokenheid en Jezus is de Kunstenaar. Hij maakt van onze puinhoop en ons succes, onze twijfel en ons geloof een fantastisch mooi kunstwerk: een mozaïek.'

Christian Verwoerd

Christian Verwoerd groeide op in Nieuw-Lekkerland en begon in zijn tienerjaren muziek te componeren. In 2006 richtte hij samen met vrienden de praiseband Ahava op, 'die vandaag de dag nog steeds vol passie actief is!' Twee jaar later, zo schrijft hij op zijn website, werd hij stilgezet. 'Het beeld dat ik voor de troon van God moest verschijnen, kwam telkens terug. Ik wilde maar één ding: ZEKERHEID van eeuwig leven en vrede met God! (...) Het was alsof de duivel alles inzette om mijn binnenste te ruïneren. Maar uiteindelijk heeft het Licht de duisternis overwonnen in mijn leven. (...) Ik had mijn leven in 2008 al aan God gegeven, maar nu begon ik pas de vreugde en de vrijheid te ervaren.'

Als liedjesschrijver en zanger wil Verwoerd 'Gods Koninkrijk bekend maken aan iedereen die het wil horen'. De uitdrukking Gods Koninkrijk staat in de sfeer van de messiaanse gemeenten in Nederland, die zich houden aan de oudtestamentische feesten. De prediking in deze gemeenten heeft een evangelische inslag, met nadruk op Gods liefde en de keuze die de mens maakt. In de preken klinkt vaak door dat de hoorders kinderen van God zijn.

De messiaanse gemeenten hebben een sterke toekomstverwachting, waarin het herstel van Israël een grote plaats inneemt. De kerkelijke gedenkdagen rekenen Verwoerd tot de 'Roomse overblijfselen in de gemeente van God'. Ook het houden van de zondag als rustdag rekenen Christian tot het roomse zuurdesem. Dat betekent dat hij met de messiaanse gemeente in Nieuw-Lekkerland de sabbat viert, terwijl de zondag een gewone dag is. Volgens hem is een blijvende reformatie nodig met 'radicale keuzes, vanuit een juiste houding. Uiteindelijk zal hiermee onze geweldige God en Verlosser worden geëerd.'

Reyer van Drongelen

Reyer van Drongelen (artiestennaam Reyner) raakte actief als leider van het aanbeddingsteam in zijn thuisgemeente, de Evangelische Gemeente Jonah in Ede. Zo kwam hij in aanraking met muziek van Hillsong en Opwekking. Hij kreeg interesse om zelf liederen te gaan schrijven en deed dat zowel in het Engels als in het Nederlands. Reyner kreeg bekendheid als lid van de BEAM-worshipband van de EO, die 'vol enthousiasme' de aanbedding op de EO-Jongeredag leidt. Hij trad ook op tijdens de pinksterconferentie van stichting Opwekking. Zijn liederen *Mijn anker* en *Waardig is uw naam* kregen een plaats in de nieuwste selectie waarmee de bundel *Opwekkingsliederen* jaarlijks wordt uitgebreid. Reyner motiveert zijn muzikale activiteiten als volgt: 'Ik streef er elke aanbiddingsdienst naar om die verwondering en reactie van aanbedding in mijn eigen hart maar vooral ook de harten van mensen te laten ontwakken. Ik wil ze op Gods goedheid en heiligheid wijzen en met

hen samen één geluid van dankzegging en aanbidding maken.’

In 2018 leidde Reyer in de periode voorafgaand aan Pasen de ‘Hoop in Mij’-paastour. ‘Voor mij is het essentieel dat we stilstaan bij wat het offer van Jezus voor ons betekent en dat we het leven mogen vieren wat Hij ons heeft gegeven’, zo motiveerde hij de tour.

Conclusie

Bovenstaande impressie maakt duidelijk dat we met deze artiesten midden in de evangelische beweging zitten. Verschillenden van hen hebben een achtergrond in de reformatorische kerken. Hans Maat hoort daar nog steeds bij, maar is volop actief in de evangelische beweging. Wie opwekkingsmuziek beluistert, zal er rekening mee moeten houden dat een evangelische geloofsovertuiging de basis is van de liederen. Daarin ligt het accent op de liefde van God, het offer van de Heere Jezus voor alle mensen en de geloofsbeslissing die de mens neemt om dat offer aan te nemen. In hoofdstuk 8 zal blijken hoe deze evangelische inslag een stempel zet op de liederen.

Enkele populaire liederen

Ik zal er zijn (auteur Hans Maat, Sela, *Opwekking* nr. 770)

Hoe wonderlijk mooi is uw eeuwige Naam.
Verborgен aanwezig deelt U mijn bestaan.
Waar ik ben, bent U: wat een kostbaar geheim.
Uw naam is 'Ik ben' en 'Ik zal er zijn'.

Een boog in de wolken als teken van trouw,
staat boven mijn leven, zegt: Ik ben bij jou!
In tijden van vreugde, maar ook van verdriet,
ben ik bij U veilig, U die mij ziet.

De toekomst is zeker, ja eindeloos goed.
Als ik eens moet sterven, als ik U ontmoet,
dan droogt U mijn tranen, U noemt zelfs mijn naam.
U blijft bij mij, Jezus, laat mij niet gaan.

'Ik ben die Ik ben' is uw eeuwige naam.
Onnoembaar aanwezig deelt U mijn bestaan.
Hoe adembenemend, ontroerend dichtbij;
Uw naam is 'Ik ben', en 'Ik zal er zijn'.

O Naam aller namen, aan U alle eer.
Niets kan mij ooit scheiden van Jezus mijn Heer:
Geen dood en geen leven, geen moeite of pijn.
Ik zal eeuwig zingen, dicht bij U zijn.

Parel (auteur Gerald Troost)

Je zit hier alleen
Geen mens om je heen.
En de angst overheerst
als je denkt aan wie je bent
en wie je ooit zult zijn.

En niemand die ziet
jouw pijn en verdriet.
En geen mens kan jou geven
een doel in jouw leven.
Oh eenzaamheid.

Je schreeuwt naar een vriend
die jou echt begrijpt.
Verlangt naar een God
die jouw ziel bevrijdt.
En in jouw donkere nacht klinkt
een stem heel zacht ...

Je bent een wonder.
Je bent bijzonder.
Je bent een parel in Gods hand.
Hij geeft de liefde
waarnaar jij verlangt.
Door al jouw tranen heen,
laat Hij jou nooit alleen.
Geef Hem de ruimte
in je pijn.
Hij wil als een vader
voor je zijn.
Je bent een parel.

Feest van genade (auteur Kees Kraayenoord,
Opwekking nr. 820)

Alzo lief had God de wereld
dat Hij zijn Zoon gaf en wie in hem geloofd
gaat niet verloren ontvangt het leven,
dat nooit meer ophoudt.

Hij gaf zijn zoon aan ons uit liefde,
om ons te redden, te redden van onszelf.
dus kijk de deur staat voor ons open.
God roept ons binnen.

Het is een feest van genade.
Het is een feest.
God roept ons naar huis.
Het is een feest van de Vader,
Kom naar huis,
Kom naar huis,
Kom naar huis, (...)

Vol ontzag (auteur Christian Verwoerd,
Opwekking nr. 803)

Ontzagwekkend is uw heiligheid.
Grenzeloos uw grote kracht.
Onbetwistbaar soevereine God,
mijn hart is vol ontzag
Fascinerend mooi is uw persoon.
Uw karakter is volmaakt.
Oogverblindend licht wanneer u spreekt,
het woord dat mensen raakt.

Refrein:
ik sta vol ontzag voor U,
vol ontzag voor U,
niemand is aan u gelijk. (...)

Zegekroon (auteur Reyer, Opwekking nr. 764)

U zult altijd voor ons strijden;
U hebt steeds Uw trouw getoond.
Deze waarheid is mijn blijdschap:
Heer, U draagt de zegekroon,
U, mijn Helper en Beschermmer,
U, mijn Redder en mijn Vriend.
Uw genade is mijn adem en mijn lied.

Waar Uw grootheid wordt bezongen,
wil ik knielen voor Uw troon.
Waar U bent, verstilt de onrust,
want U draagt de zegekroon.
Vul dit huis nu met Uw glorie,
vul ons hart met heilig vuur.
Uw genade is mijn adem en mijn lied.

Refrein:
Halleluja! Jezus overwon.
Jezus overwon.
Halleluja! Prijs Hem,
Die de wereld verwon. (...)